

Список використаної літератури:

1. Виноградов В. В. О языке художественной литературы / Виктор Владимирович Виноградов – М. : Гослитиздат, 1959. – 654 с.
2. Гируцкий А. А. Общее языкознание : Учеб. Пособие для студентов вузов / А. А. Гируцкий. – Мн. : Тетра-Системс, 2003. – 125 с.
3. Кухаренко В. А. Интерпретация текста : Учеб. Пособие для студентов пед. Ин-тов по спец. «Иностр. Яз.» – 2-е изд., перераб. / В. А. Кухаренко. – М. : Просвещение, 1988. – 192 с.
4. Сергеева Ю. М. Внутренняя речь как особая форма языкового общения : на материале англоязычной художественной литературы : автореферат дис. ... доктора филологических наук : 10.02.04 / Ю. М. Сергеева. – М., 2009. – 35 с.

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент О. І. Кретова

РОЛЬ СЛОВА У КОНТЕКСТІ ЕКРАННОГО ЗОБРАЖЕННЯ

М. В. Мельникова

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Прихід у кіно звуку підштовхнув до створення реалістичного, чіткого оповідного сюжету. Деякі відомі режисери і актори (зокрема Чарлі Чаплін) виступали проти звукового кіно, але звук дуже швидко завоював свою територію. До 1927 р. взагалі майже всі фільми були «німими», вони містили лише зображення, без звуку. У цей період американська фірма «Ворнербразерс» випустила перший фільм «Співак джазу», у якому персонаж на екрані розмовляє [4, 156]. 30-і роки стали новою ерою розвитку кінематографу.

Розглядаючи природу кінематографу, як рухому ілюзію фотографічного зображення, можна припустити, що слово – не обов'язковий елемент фільму. Саме тому багато теоретиків кінематографу спочатку відносились до слова на екрані вороже. Здавалося, що прихід звуку у кіно знецінив більшість прийомів «німого» періоду. Насправді, вивчаючи роль слова (видимого і чутного) у контексті екранного зображення, можна зробити висновок, що роль слова на екрані є такою ж важливою як роль слова у літературному жанрі [3, 153].

Особливий інтерес викликає роль слова в образній системі фільму у співвідношенні з літературним образом. Слово є матеріалом літературного образу. Ще німецький філософ Гегель назвав слово найеластичнішим матеріалом [1, 125]. Засобами слова – цього гнучкого матеріалу – можуть користуватись майже всі види мистецтва. Так, поезія, керуючись прийомами своєї звукової організації, наближається до музики. Прозові словесні образи можуть створювати ілюзію пластичного зображення тощо. Крім того, слово – єдиний з матеріалів мистецтва, що дає змогу зображувати людське мовлення. Словами можна описати звук, колір, запах, передати настрій, «розповісти» мелодію, «намалювати» картину. Словесний образ може змагатися із живописним і музичним. І все ж у нього є свої межі. Література ж послуговується лише словами.

У літературі існує два типи мовлення – розповідь (опосередкована) і мова персонажів (неопосередкована), і в обох випадках використовується слово. У звуковому кіно також є схожий розподіл, але основне – це відмінність між ними. У кіно словом передається лише мова персонажів, а те, що у літературі називається мовою оповідача, тут представлено зримою картиною життя, яка володіє фізичною конкретністю об'єктивного явища [2, 14]. Саме тому О. Мачерет, ще у 1968 році, вказує на розбіжності між словом у кіно і літературі [5, 57].

Літературні твори є основою екранних образів кіно з перших днів його існування, а інтерпретації цих творів є частиною кіномистецтва. Як результат, між літературою і кіно є тонка грань, яка з кожним днем стає все меншою.

Список використаної літератури:

1. Гегель Г.В.Ф. Эстетика / Гегель Г.В.Ф.: В 4 т. – М.: Искусство, 1971. – Т. 1. – 330 с.
2. Горницкая Н.С. Зримое слово / Н.С. Горницкая, Е.С. Громов. – Ленинград: Искусство, 1985. – 149 с.
3. Зубавина И. Б. Час і простір у кінематографі / Зубавина И. Б. ПСМ АМУ. – К.: Щек, 2008. – 447 с.
4. Левин Е.С. Экранные искусства и литература: Немое кино /Е.С. Левин, И.И. Рубанова – М.: Наука, 1991.-246 с.
5. Мачерет А.В. Реальность мира на экране/ А.Мачерет – М.: Искусство, 1968. – 312 с.

Науковий керівник: канд. філол. наук, доцент Т. М. Кравченко

ОСОБЕННОСТИ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЭВОЛЮЦИИ А.П. ЧЕХОВА

О. В. Момот

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

В ранних рассказах А.П. Чехова ясно прослеживаются такие особенности его стиля, его оригинальной художественной манеры, как лаконизм, сжатость, большой удельный вес разнообразно окрашенного собственного языка персонажей, многозначность предметных деталей, отсутствие традиционной для новелл интриги, своеобразная фабульность многих произведений, наличие подтекста и др. Следует заметить, что критики, писавшие о Чехове, определяли как важную черту его манеры – абсолютную объективность изложения, т.е. отсутствие авторских оценок характеров и поведения персонажей. В одном из писем Чехов так сформулировал отношение автора к созданным им фигурам: “Художник должен быть не судьей своих персонажей и того, о чем говорят они, а лишь бесстрастным свидетелем...; уметь отличить важные сведения от неважных, уметь освещать фигуры и разговаривать на их языке” [письма 4, 14]. В этом, как он считал, и заключается талант художника.

И в ранних рассказах, и даже в более “объективных” произведениях конца 80-х – начала 90-х гг., где авторский голос будто бы совсем не слышен, эта объективность мыслена, или, как ее еще называют, относительная «талантливая видимость бесстрастного свидетельства» (В. Ерофеев) [1, 57] С ювелирной точностью прозаик, отбирая отдельные слова, жесты своих персонажей почти незаметно навеивает читателю моральную, этическую оценку личности того или иного из них, раскрывает человеческую, духовную сущность образа. И эта оценка почти всегда безоговорочная, она также не вызывает сомнений относительно отношения автора к своему герою, относительно мысли и чувств, которые он хочет пробудить в читателе.

Этическая позиция Чехова остается неизменной в течение всего его творчества. Это традиционный для русской реалистической литературы XIX ст. гуманизм – любовь к человеку; сочувствию к нему вопреки всем его недостаткам, ошибкам; вера в возможность изменений человека и мира к лучшему. Однако писатель по-новому подошел к теме “маленького человека” – не как к “приниженной и гонимой” личности, которая вызывает жалость и растроганность, а трезво и сурово показал отвратительность приспособленчества, холуйства, рабского преклонения перед властью и богатством.